

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1102

10.11.2025

Gjensidige Forsikring ASA

Bygning - innbo (kombinert)

Diverse skader i bygning som følge av anleggsarbeid?

Sikrede meldte om flere bygningsskader som han hevdet var forårsaket av anleggsarbeid i nærområdet. Etter å ha innhentet skaderapport og tilgjengelige rystelsesmålinger, konkluderte foretakets interne takstmann med at det ikke forelå årsakssammenheng mellom skadene og det pågående arbeidet. Sikrede bestred vurderingen og anførte at beslutningen var basert på et mangelfullt faktisk grunnlag. Foretaket innhentet deretter en ny takstrapport, hvor årsaksforholdene knyttet til syv identifiserte skader ble vurdert. På bakgrunn av denne rapporten opprettholdt foretaket sitt avslag, under henvisning til at det ikke forelå dokumentasjon som sannsynliggjorde en direkte årsakssammenheng mellom skadene og sprengningsarbeidet eller rystelsene. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert at de aktuelle skadene var dekningsmessige.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skader på bolig, etter avløpsarbeider i nærheten av eiendommen.

Sikredes husforsikring omfatter:

Plutselig og uforutsett skade ved:

...

- Vannskader
 - ...
 - Vannskade som følge av vanninntrengning gjennom utett bygning over bakkeplan, men ikke utbedring av selve feilen/mangelen
 -
 - Andre plutselige og uforutsette skader

Plutselig og uforutsett skade dekker ikke:

...

- Vannskader:
 - ...
 - Ved vanninntrengning gjennom utett bygning dekkes ikke skade på selve taket/veggen. Med dette menes alle sjikt inntil takstol/-sperre eller stenderverk/bærende konstruksjoner
 - ...
 - Skader som skyldes tele, setninger, jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering. Se avsnitt for Håndverks-/entreprenørfeil

Håndverks- og entreprenørfeil - andre bygningsskader

- Følgeskader på bygning som følge av materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje utført av faglært håndverker eller godkjent/registrert entreprenør
- Følgeskaden må ha oppstått i forsikringstiden og blitt konstatert innen 10 år fra arbeidet ble utført

Håndverks- og entreprenørfeil – andre bygningsskader, dekker ikke:

...

- Utbedring av selve feilen/mangelen
- ...
- Kosmetiske feil og skader som kun består av flekker, riper, svinnsprekker, avskallinger, knirk i gulv, samt mindre hakk og merker

Sikrede oppdaget flere skader på boligen 27.9.23, og meldte 18.12.23 om følgeskader etter håndverker-/entreprenørfeil til foretaket. I skademeldingen opplyste sikrede om seks skader som han hevdet skyldtes pågående anleggsarbeid («VA-arbeid») i nærheten av eiendommen. Fra nettskademeldingen hitsettes:

27.9.Kone ser etter ferie flere følgeskader etter pågående sprengningsarbeid og arbeid med VA rør. Skadene meldt til underleverandør [J] 28.9. Får beskjed om at skadene skal meldes til prosjektleder [T] i F kommune. Han sier jeg skal avvente til de tar kontakt etter at sprengningsarbeid er sluttført. 14.12. Oppringt av M ... Han forteller nå at jeg må ta kontakt med mitt forsikringsselskap. De har tatt utallige bilder før prosjektet startet og også utplassert en rystelsesmåler. Jeg kan oppgi kontaktpersoner og mobil. Jeg har nå tatt 9 bilder som viser skadene jeg har oppdaget - er usikker på om det er flere. 1 Stor kum utgravd ut uten støtte av noe slag og belegnings sten har begynt å flytte på seg 2 Stolpe som holder veranda opp er ute av vater 3 Sprekke mur mot grunnmur 4 Sprekk stuetak 5 Sprekk tak hjemmekontor 6 Sprekk mur ved pipe

Foretaket rekvirerte O, som besiktiget skaden 22.12.23 og 5.3.24. I forbindelse med utarbeidelse av skaderapporten ble det også innhentet dokumentasjon på rystemålinger. Fra skaderapporten 12.4.24 hitsettes:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Ft forteller at det har blitt gravd og sprengt fjell oppover i gata vedsiden av huset. Etter dette har det kommet skader i huset som trolig kan ha kommet Etter sprengingen/vibrasjoner. Under besiktelse er det gått over skadene innvendig og utvendig på huset.

Oppdatert rapport etter ny befaring 05.03.2024, og innhenting av opplysninger angående rystelsesmåling etc: I følge FT har grave og sprengearbeider påført boligen skader i form av sprekker i mur/pipe og himling inne. Utvendig har grunnmur bestående av to ulike murer sprukket opp. Utvendig har også et søylepunkt til veranda forflyttet seg mot veien hvor gravearbeider ble utført.

Dokument av rystelsesmålinger er lastet opp som eget dokument. I følge utførende er disse målingene innen for kravene av hva som er tillat:

21.09.2023: V:5,15mm/s, 81,9Hz

25.09.2023: V:6,60mm/s, 102Hz

27.09.2023: V:5,10mm/s, 48,8Hz

...

Mulig regress?

Ja

Utførende firma som har stått for grave og sprengningsarbeider i området:

[J] ... har gravd opp veien utenfor huset for å legge nytt kloakk anlegg. For å kunne få ned nye rør måtte de sprengte i fjell.

Denne veien ligger ca. 4-5m fra huset.

...

Skadeomfang

Kontor: Gips i tak over dør til soverom innpå kontor har fått en sprekk på langs i plata ca. 30-40 cm fra veggen.

Stue: Det er en sprekk på hver side av murpussen på pipa, fra gulv til tak. Her er ny og gammel mur pusset sammen, det er ikke lagt armeringsduk som binder disse murene sammen.

Spisestue: Himling i spisestue har noe små sprekker.

Utvendig: Grunnmur mot veien der det er grav og sprengt har fått en sprekk. Her er det to stk murer som er murt mot hverandre. Overgangene er ikke armert under pussing. Dette er da å anse som et svakt punkt.

Søyle til veranda her i følge FT blitt skeiv etter arbeidene med graving. Her ser det ut som om søylepunktet som ligger under belegningsstein har forskjøvet seg, at massene kan ha sklidd ut noe.

...

Oppsummering

I følge målinger fra rystelsesmåler har det ikke vært høye verdier på vibrasjonene i forbindelse med grave og sprengningsarbeider ...

Rapporten ble oversendt til foretakets interne takstmann, som vurderte at skadene ikke hadde sammenheng med VA-arbeidet. Foretaket avsto deretter kravet 23.5.24. Fra avslaget hitsettes:

Vi har nå mottatt skaderapporten fra vår leverandør, den finner du vedlagt. Jeg har bedt vår interne takstavdeling om å bistå meg med å vurdere rapporten, da jeg personlig ikke har fagkunnskaper nok til å uttale meg om skadene.

Konklusjonen er som følger: Iht. til NS 8141, (Norsk Standard) kan det beregnes grenseverdier for rystelser i bygg verk. Dette er en nedre grense for hva en angitte bygningen skal kunne motstå av rystelser uten å kunne få en direkte skade som følge av rystelser. Beregningen utføres på grunnlag av gitte faktorer som omfatter bla: type byggverk, grunnforhold, fundamentering, kilde til rystelse, avstander.

Grenseverdi beregnet etter gjeldende standard er ikke å anse som en skadegrense, men at standarden inneholder en god sikkerhetsmargin. Erfaringsmessig kan grenseverdien overskride med 2-3 ganger før det oppstår skader som en direkte årsak til rystelsene. Det må derfor være en betydelig overskridelse av grenseverdiene før påstått skade kan relateres til sprengningsarbeidene. Gjennomsnittlig vi en grenseverdi på en standard bolig ligge på 35-50 mm/s (vertikalsvignings hastighet) når fundamentert med bankett og veggskive eller armert betongplate på avretning over. På denne skaden er Grenseverdien satt til 28 mm/s. Høyeste registrerte måling på denne bygningen er 10,6 mm/s. Sprekker som du har meldt inn som skadet, skyldes bevegelser i konstruksjonen som er å forvente i bygning. Bygningsdeler som er nevnt i rapport vurderes annerledes:

Kontor: Gipsplater montert i himling har synlige mørke merker i innfesting. Dette kan indikere at det er andre utfordringer i konstruksjonen. Sprekk i platen kan ikke tilknyttes sprengningsarbeider.

Stue: Rystelsene har vært svært lave og langt under grenseverdien som er satt for området.

Det er dermed riktig å konkludere med at det er overveiende sannsynlighet til årsak for dette er svinn / krymp og naturlige bevegelser i bygget av klimatiske årsaker på grunn av årstidene. Sprekk i yttermur skyldes lokale setninger da det er to murer som er oppført mot hverandre uten god nok armering.

På grunnlag av dette kan vi dessverre ikke dekke skader hos deg, da forsikringen ikke dekker setningsskader på bygning ...

Sikrede påklaget avslaget samme dag, og anførte at det var truffet på et mangelfullt grunnlag.

Foretaket rekvirerte T, som besiktiget eiendommen 14.11.24. Takstmannen vurderte årsak og hendelsesforløp for syv identifiserte skader. Fra skaderapporten utarbeidet 18.11.24 hitsettes:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Det er i utgangspunktet 7 ulike skader på forskjellige steder i boligen. Jeg lister opp hver skade for seg samt mine funn. Jeg har vært i kontakt med ... M som har gjort bygningsbesiktigelse av boligen ... før VA arbeidene startet, samt [A] ... som har gjort vibrasjonsmålinger i forbindelse med sprengningsarbeidene. Rapport hentet ut fra vibrasjonsmålinger, viser rystelsesverdier langt under det kritiske. Det er en måling som viser høy rystelse, men det var ifølge [A] i forbindelse med montering av måleren og testing av denne den 20.09.2023. Jeg har også snakket med [F] ... som var prosjektleder hos på VA-prosjektet.

...

SKADE 4: Sprekk i himlingsplater av gips på kontor.

SKADEÅRSAK:

Mekanisk påkjenning.

HENDELSFORLØP:

Forsikringstaker forteller at de oppdaget sprekken i himling på kontor i slutten av september 2023. Sprengningsarbeidene i gaten på utsiden av huset var i tidsrommet den 21-27.09.23.

Forsikringstaker var bortreist når disse arbeidene var i gang, og forteller at de oppdaget sprekken i himlingen på kontor da de kom hjem i slutten av september måned. Det kunne ved befarings av loft over himling med sprekk, den 14.11.24, observeres at det stod to pappesker fulle med bøker oppe på isolasjonen mellom taksperrene. Disse tunge pappeskene har bidratt til stor belastning på himlingen av gips og har vært hovedårsak til at himlingsplaten har blitt presset ned og fått en knekk eller sprekk i platen. Andre esker som er lagret opp på loftet, står oppe på trematerialer som ligger på tvers av sperrene og gir derfor ikke himlingsplatene i etasjen under den samme belastningen. Forsikringstaker forteller at det antakelig var i forbindelse med installering av ventilasjonsanlegg i 2003 at pappeskene ble plassert på isolasjonen mellom sperrene, og at himling i kontor har vært uten sprekk fram til høst 2023.

SKADEÅRSAKSBESKRIVELSE:

Hovedårsaken til sprekken i kontorhimlingen, er tunge pappesker med bøker plassert ned på isolasjonen mellom taksperrene. Dette har bidratt til stor tyngde og påkjenning på himlingsplaten. Det kan ikke utelukkes at det i forbindelse med sprengning ute i gaten utenfor boligen, kan ha oppstått små rystelser i bygningen, og da også i de tunge eskene på loftet. Dette kan ha bidratt til at himlingen har fått den lille ekstra belastningen som skulle til for å sprekke.

...

SKADE 6: Skjevheter i 2 stk bærende stolper til veranda.

SKADEÅRSAK:

Setninger i grunnen rundt bærende søyler.

HENDELSFORLØP:

Forsikringstaker forteller at de har oppdaget skjevheter i 2 bærende stolper til veranda etter de utførte gravearbeidene i veien utenfor boligen. Ved befarings registreres det til dels store skjevheter i de omtalte stolpene. Den øverste stolpen er flere centimeter ute av lodd begge veier. Det måles at den nest øverste stolpen har sunket 3 cm og øverste stolpe har sunket 4 cm. Samtidig måles det at bærende drager som ligger an på øverste stolpe og inn mot boligen og inn på stolpen under rullestolrampen har samme nivå, altså i vater. Dette gir indikasjoner på at øverste skjeve stolpe, og stolpe ved rullestolrampe har sunket ganske likt over tid. Stolpen ved rullestolrampen er ca. 5 meter unna der de har gravd. Samtidig observeres det at belegningssteinen er kappet til rundt bærestolpene, slik at stolpene står nede i bakken. Dette tyder på at stolpene allerede hadde sunket da belegningssteinen ble lagt. Det er heller ingen synlige skader i dekket av belegningsstein som viser utglidninger, setninger eller ujevne avstander mellom steinene.

SKADEÅRSAKSBESKRIVELSE:

Setninger i fundamenteringen til de bærende stolpene under veranda. Dette er setninger som mest sannsynlig har oppstått før belegningssteinen ble lagt, og som skyldes ufagmessig utførelse av fundamenteringen da dette ble bygget i 2017. Gårdsplass med belegningsstein ble anordnet etter dette. Verandaen over, holdes oppe av tunge limtretragere, og fundamenteringen er ikke godt nok beregnet til å tåle disse belastningene. Det observeres samtidig at to av stolpene står nede i bakken og er svært fuktutsatt

og har påbegynnende råte. Disse bør heves slik at de ikke ha direkte kontakt med grunnen og er fuktbelastet. Bilde fra google maps i august 2023, viser at øverste stolpe har hatt store skjevheter fra før arbeidene med VA startet.

SKADE 7: Sprekk og utglidning av støttemur.

SKADEÅRSAK:

Utglidning av støttemur over tid.

HENDELSESFORLØP:

Forsikringstaker forteller av de ikke har sett sprekken eller utglidningen av støttemuren før etter gravning og sprengningsarbeidene. På grunn av tegn på setninger over tid ellers i området, samt ingen synlige skader på belegningsstein, antas utglidningen av støttemuren å ha pågått over tid, og kanskje skjedd før belegningsstein ble lagt. Belegningssteinens rette linjer uten synlige skader, tyder på at utglidningen ikke har oppstått den siste tiden, men pågått over tid. T fra M forteller at han har bildedokumentasjon fra før VA-arbeidene startet som viser at muren har hatt sprekk og utglidning fra tidligere.

SKADEÅRSAKSBESKRIVELSE:

Det er mye som tyder på at støttemuren ikke er forankret inn i grunnmuren til huset eller ned i fjell. Det er antakelig brukt fine jord/sand holdige masser til å fylle opp bak støttemuren, og ikke grovere masser som kult /stein. Dette har bidratt til å skape et trykk bak muren som igjen har skapt utglidningen. Det er liten sannsynlighet for at skaden har kommet i forbindelse med gravning og sprengningsarbeidene i området.

...

Oppsummering

Etter mine observasjoner og funn, er det skaden i kontorrommet som kan ha sammenheng med sprengningsarbeidene utenfor boligen. Den direkte årsaken til skaden er tunge pappesker med bøker som har stått ned på isolasjonen mellom taksperrene. Dette har gitt himlingsplaten stor belastning over tid. Vibrasjoner fra sprengningsarbeidene ute i gaten har bidratt til liten bevegelse i pappeske og himlingsplate, og bidratt til at den belastede himlingsplaten har fått en knekk og sprekt.

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt 27.11.24. Det ble ikke funnet skader som direkte kunne knyttes til sprengning/rystelser. Vanninntrengningen var under egenandel, og skade på himlingsplatene skyldtes hovedsakelig lagring av tunge bøker. Sprengning ble nevnt som mulig utløsende faktor, men ikke som hovedårsak. Skadene ble dermed ikke ansett som dekningsberettigede.

Sikrede brakte saken inn for Finansklagenemnda 23.12.24.

Sikrede krever dekning for sprekk i himlingsplate på kontor, manglende fundamentering ved bærestolpe, samt utglidning av støttemur.

Sikrede anfører at sprekken i himlingen har oppstått plutselig i løpet av én dag eller 12 til 13 timer, og at dette er tilstrekkelig sannsynliggjort. Videre mener sikrede at de bærende stolpene har sunket grunnet håndverkerfeil, jf. skaderapporten: «... setninger som mest sannsynlig har oppstått før belegningssteinen ble lagt, og som skyldes ufagmessig utførelse av fundamenteringen da dette ble bygget i 2017». Når det gjelder støttemuren, hevder sikrede at foretaket er ansvarlig for både sprekk og utglidning. Det vises til skaderapportens vurdering: «Det er mye som tyder på at støttemuren ikke er forankret inn i grunnmuren til huset eller ned i fjell,» samt «Det er liten sannsynlighet for at skaden har kommet i forbindelse med gravning og sprengningsarbeidene i området».

Foretaket avviser ansvar og anfører at skadene ikke er omfattet av forsikringen. Det er i saken identifisert syv konkrete skader, som er grundig gjennomgått i rapporten fra T, med vurdering av årsak og hendelsesforløp for hver enkelt skade. Foretaket har ikke kommentert hver skade særskilt, da det etter foretakets vurdering ikke foreligger dokumentasjon på at noen av skadene

skyldes en konkret, plutselig og uforutsett hendelse. Videre kan foretaket ikke se at det foreligger en dekningsmessig følgeskade som følge av feil utført av godkjent håndverker.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for

1. sprekk i himlingsplate på kontor,
2. manglende fundamentering ved bærestolpe, samt
3. utglidning av støttemur.

1. Sprekk i himlingsplate på kontor

Sikrede anfører at sprekken i himlingen har oppstått plutselig i løpet av én dag eller 12 til 13 timer, og at dette er tilstrekkelig sannsynliggjort.

Nemnda forstår sikrede slik at han mener sprekken i himlingsplaten er dekket under punktet «Andre plutselige og uforutsette skader», som har unntak for setninger. Nemnda forstår også sikrede slik at han er enig i at begrepet plutselig skal tolkes som 12–13 timer.

Ifølge skaderapporten fra O er det registrert en sprekk i gipsplaten i gangen over døren til soverommet mot kontoret ca. 30–40 cm fra veggen. Sikrede har forklart at sprekken ble oppdaget i slutten av september 2023. Han viser til T's rapport og anfører at skaden skyldes en kombinasjon av to forhold, hvor rystelser fra sprengningsarbeidene i perioden 21.–27. 9. utgjorde den primære årsaken, mens belastningen fra pappesker plassert over himlingen var en sekundær medvirkende faktor.

Rapporten til T angir at to pappesker med bøker var plassert direkte på isolasjonen mellom taksperrene i himlingen over kontoret. Ifølge takstmannen har vekten fra eskene påført gipsplaten belastning over tid, og er hovedårsaken til at himlingsplaten har blitt presset ned og fått en knekk eller sprekk i platen. Takstmannen kan imidlertid ikke utelukke at rystelser fra sprengningsarbeid utenfor boligen har forsterket belastningen, men hovedårsaken til skaden anses å være vekten fra eskene. Foretakets interne takstmann utelukker sprengningsarbeider som skadeårsak og opplyser om synlige mørke merker ved innfesting av gipsplatene som kan indikere at det er andre utfordringer i konstruksjonen.

Nemnda forstår dette slik at sprekken er forårsaket av to pappesker med bøker som har stått direkte på isolasjonen mellom taksperrene i himlingen siden 2003, muligvis i kombinasjon med slitt innfestning på gipsplater og rystelser fra VA-arbeidet. Nemnda kan ikke se at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at sprekken i himlingen har oppstått plutselig i løpet av én dag eller 12 til 13 timer.

2. Manglende fundamentering ved bærestolpe

Sikrede anfører at to bærende stolper har sunket grunnet håndverkerfeil, jf. skaderapporten: «... setninger som mest sannsynlig har oppstått før belegningssteinen ble lagt, og som skyldes ufagmessig utførelse av fundamenteringen da dette ble bygget i 2017».

Forsikringen omfatter «[f]ølgeskader» på bygning som følge av håndverks- og entreprenørfeil. Begrepet «følgeskader» betyr skader som er en følge av feilen, hvilket innebærer at reparasjonen av selve feilen ikke er omfattet av forsikringen, jf. bl.a. **FinKN 2025-766** og **2017-165**.

Sikrede viser til at det dreier seg om ufagmessig utførelse av fundamentering. Det er uklart for nemnda om den aktuelle feilen utgjør «materialfeil, konstruksjonsfeil, prosjekteringsfeil eller uriktig montasje», som er de feilene forsikringen omfatter. Uansett vil utbedring av den underliggende håndverksfeilen ikke være dekket av forsikringen, jf. også **FinKN 2022-293**.

Utbedring av fundamenteringen rundt bærestolpene, belegningssteinen og støttemuren omfattes derfor ikke av forsikringen.

3. Sprekk og utglidning av støttemur

Sikrede krever dekning for sprekk og utglidning av støttemur, og viser til skaderapportens vurdering: «Det er mye som tyder på at støttemuren ikke er forankret inn i grunnmuren til huset eller ned i fjell,» samt «Det er liten sannsynlighet for at skaden har kommet i forbindelse med gravning og sprengningsarbeidene i området».

Ifølge O og foretakets interne takstmann, skyldes sprekken i grunnmuren lokale setninger som følge av manglende armering i overgangen mellom to murer. T vurderer det som lite sannsynlig at skaden har sammenheng med grave- og sprengningsarbeidene, og viser til fravær av synlige skader i belegningssteinen, samt tegn på setninger over tid ellers i område. Ifølge takstmannen er det mye som tyder på at støttemuren verken er forankret i grunnmuren eller i fjell, og at det er benyttet fine masser bak muren. Dette kan ha skapt trykk som over tid har ført til utglidning.

Ut fra disse fagkyndige uttalelsene fremstår det som sannsynliggjort at sprekken i støttemuren skyldes «følgeskader» etter håndverkerfeil. Det er imidlertid ikke fremlagt dokumentasjon som viser når støttemuren ble oppført. Dekningen for håndverkerfeil forutsetter at skaden er «blitt konstatert innen 10 år fra arbeidet ble utført». I mangel av dokumentasjon som bekrefter at skaden oppstod innenfor denne tidsrammen, kan kravet derfor ikke føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Lars Barnholdt (bransjerepresentant) og Eirinn Landgren (forbrukerrepresentant).